מצרים

ליהיא ואקנין, אנליסטית

פברואר 2022

אוכלוסייה: 106.4 מיליון איש (הערכה ליולי 2021)
שטח: מיליון קמ"ר
תמ"ג לנפש: 3,945 דולר
משאבי טבע: נפט, גז טבעי, פוספטים, אבן גיר, אסבסט, עופרת, אבץ, טלק, מנגן, גבס, עופרת ברזל ויסודות אדמה נדירים.
תוחלת חיים: 74.01 שנים
שנה פיסקאלית: 1/7-30/6

	דירוג	תחזית	מתאריך
אשרא	6/7	...	...
OECD	5/7	...	פברואר 2019
Fitch	B+	יציבה	מרץ 2019
Moody's	B2	יציבה	אפריל 2019
S&P	B	יציבה	מאי 2018

נקודות חוזק

- קשר טוב עם הבנק העולמי וקרן המטבע
- פוטנציאל תיירותי
- גז ומשאבי טבע רבים
- שוק גדול וצעיר
- יציבות פוליטית

סיכונים ואתגרים

- כשליש מהאוכלוסייה חיים מתחת לקו העוני, שיעור אבטלה גבוה בקרב הצעירים
- פעילות ג'יהאד באזור סיני
- מחסור במים, תלות גבוה בנילוס
- רמת שחיתות גבוה, שוק ריכוזי

פרמטרים כלכליים וחברתיים:

שם המדד	מיקום	מיקום במדד הקודם		2019	2020	2021	2022f	2023f
מדד הפיתוח האנושי (HDI), האו"ם (2020)	116/189	116/189	אינפלציה ממוצעת (%)	9.2	5.1	5.2	6.3	5.7
			צמיחה ריאלית (%)	5.6	3.6	3.3	5.4	5.6
Ease of Doing Business, הבנק העולמי (2020)	114/190	120/190	מאזן תקציבי (% מהתמ"ג)	-8.0	-7.8	-7.3	-6.9	-6.2
			חוב ציבורי (% מהתמ"ג)	84.2	87.6	90.5	91.1	89.3
מדד התחרותיות, הפורום הכלכלי העולמי (2019)	93/141	94/140	מאזן החשבון השוטף (% מהתמ"ג)	-3.2	-3.8	-4.4	-4.1	-3.1
			חוב חיצוני (% מהתמ"ג)	36.4	35.5	36.1	33.8	31.5
מדד השחיתות, ארגון TI (2020)	117/180	106/180	עתודות מט"ח (בחודשי יבוא)	5.5	4.8	4.2	3.6	4.3

רקע ומאפיינים פוליטיים

סוג המשטר: נשיאותי		**שנת קבלת עצמאות: 1922[1]**
עומד בראש המדינה: הנשיא עבד אל-פתאח א-סיסי מאז שנת 2014	**הבחירות הבאות: 2024**	**אורך תקופת הכהונה: 6 שנים[2]**
מבנה הפרלמנט: דו ביתי[3]	**מס' מושבים:**	**אורך תקופת הכהונה:** / **הבחירות הבאות:**
1. סנאט	**300**	**5 שנים** / **2025**

2. בית הנבחרים	596	5 שנים	2025

1 הכרזת העצמאות בשנת 1922 הייתה חד צדדית וחלקית, בשנת 1952 התרחשה מהפיכה בראשות הצבא אשר הובילה להכרזה על הרפובליקה בתאריך ה18.06.1953. כל הכוחות הבריטיים נסוגו בתאריך ה18.06.1956.

2 בשנת 2019 בוצע תיקון חוקתי שאושר במשאל עם לפיו כהונת הנשיא הוארכה מ-4 שנים ל-6 שנים והזכאות להבחר שוב הוארכה ל-3 קדנציות רצופות.

3 בהמשך למשאל העם שנערך ב2019, הוחלט להחזיר את מבנה הפרלמנט לדו ביתי לאחר שבוטלה מועצת השורא בשנת 2014.

מצרים שוכנת בצפון מזרח אפריקה, על חוף הים התיכון מצפון וים סוף ממזרח. בצפון מזרח גובלת במדינת ישראל ורצועת עזה, במערב גובלת בלוב ובדרום גובלת בסודן. לאורך ההיסטוריה שלטו במצרים שושלות, ממלכות ומדינות שונות. בשנת 1882 השתלטה בריטניה על ממשלת מצרים אשר הייתה תחת שליטה עות'מאנית, המצרים נותרו נאמנים לאימפריה העות'מאנית עד שנת 1914, בשנת 1922 קיבלה מצרים עצמאות חלקית מבריטניה ובשנת 1952 הסתיים באופן סופי השלטון הבריטי.

בהשראת המהפכה בתוניסיה בשנת 2010, קבוצות אופוזיציה מצריות הובילו הפגנות ושביתות עבודה ברחבי הארץ כאשר השיא היה בהדחתו של הנשיא חוסני מובארק בשנת 2011. צבא מצרים קיבל על עצמו את ההנהגה הלאומית עד שהוקם בית מחוקקים בתחילת שנת 2012. בהמשך השנה, מוחמד מורסי ניצח בבחירות לנשיאות. בעקבות הפגנות באביב 2013 נגד ממשלת מורסי והאחים המוסלמים, צבא מצרים התערב והפיל את שלטון מורסי, ביולי 2013 החליף אותו באופן זמני אדלי מנסור. במאי 2014 נבחר שר ההגנה לשעבר עבד אל-פתאח א-סיסי לנשיא מצרים, כאשר בשנת 2018 הוא נבחר לכהונה שנייה בת 4 שנים, באפריל 2019 הוארכה כהונתו של הנשיא עד לשנת 2024 באמצעות משאל עם, כמו כן, באפשרות הנשיא להבחר לקדנציה נוספת ולעמוד בראש המדינה עד שנת 2030. הנשיא שולט באופן הדוק על הממשלה ומקבל תמיכה מהצבא. עבור הנשיא המכהן הבחירות מהוות אמצעי לחיזוק השליטה יותר מאשר דמוקרטיה, הסיכון למשטר הפכפך אינו נראה בתקופת התחזית (2022-2026). מפלגת אפרו-סיסי זכתה במספר המושבים הרב ביותר בבחירות שנערכו בסוף שנת 2020, בנוסף, רוב המפלגות הקטנות והעצמאיות תומכות בממשלה.

הבחירות הבאות לנשיאות עתידות להתקיים בשנת 2024 ולדעת כלכלנים, נראה כי א-סיסי ייבחר ויישאר בשלטון עד לשנת 2030. בנוסף, הבחירות המוניצפליות שנדחו מספר פעמים, צפויות להתקיים עד סוף שנת 2022, אלו בחירות שחשובות לעסקים שכן מועצות עירוניות מיישמות תקנות השקעה מקומיות.

יחסי חוץ – מצרים אשר מתמודדת עם איומים בטחוניים ולאומיים ממדינות שכנות, צריכה להפגין כוח צבאי, בפועל, הממשלה נרתעת מעימותים ומעדיפה להתפייס. ביסוס קשרים בטחוניים עם מעצמות אזוריות ימונפו להכלת איראן ולבלימת ההשפעה הגוברת של טורקיה בלוב ובמזרח הים התיכון. פיתוח מתמשך של פחמימנים במזרח הים התיכון, הגביר את התחרותיות ותחושת האיום של מצרים מצד טורקיה, מה שיוביל ליצירת שיתוף פעולה של מצרים עם יוון, קפריסין וישראל בנושא פיתוח גז טבעי. בנוסף, מצרים תהיה שותפה פעילה בתהליכים המדיניים המתהווים בלוב שכן טורקיה ומצרים תמכו בצדדים יריבים (בבחירות) ומצרים מעוניינת לחזק את השפעתה הפוליטית בלוב.
מצרים תמשיך להישען כלכלית ודיפלומטית על המדינות החברות במועצת שיתוף הפעולה של מדינות המפרץ (כווית, ערב הסעודית, איחוד האמירויות, עומאן, בחריין וקטאר). בכוונתה לשתף פעולה עם איחוד האמירויות, ישראל וערב הסעודית כנגד האיומים הבטחוניים ולפעול למען הידוק הקשרים של ישראל עם המדינות על מנת להגדיל את שיתוף הפעולה הכלכלי והבטחוני.
אי ההסכמות בין מצרים, סודאן ואתיופיה בעניין סכר הרנסאנס האתיופי הגדול נותרו בעינן, מצרים וסודאן חוששות כי קצב מילוי הסכר יביא לפגיעה בזרימת מי הנהר המגיע לשטחן, ייתכן ואתיופיה תסכים להאטה בקצב הזרימה בעיתות בצורת.
תחום מכריע נוסף במדיניות החוץ של מצרים הוא יחסה עם ארה"ב, בעבר נגרמו סכסוכים בין המדינות אך כעת הממשלה נוקטת בצעדים לבנית רפורמה בתחום המשפט ושיפור חירויות האזרח בניסיון לחזק את יחסיה עם מדינות זרות. צעדים אלו מתאפשרים הודות לביטחון שחש הממשל הנוכחי. מצרים משמשת כמתווך בסכסוכים אזוריים, בעיקר בין מדינת ישראל לפלסטינאים, מה שמקנה לה נקודות זכות אצל ארה"ב.

קרן המטבע - אין הסכם פיננסי פעיל עם קרן המטבע. במאי 2020 בעקבות התפרצות מגיפת הקורונה, אושר סיוע חד פעמי בגובה של 2.8 מיליארד דולר. בנוסף, ביוני 2020, נחתם הסכם SBA עם קרן המטבע לתקופה של 12 חודשים בסך כולל של כ-5.4 מיליארד דולר כאשר במהלך החודשים הבאים מצרים משכה את מלוא הסכום. ההסדרים נועדו לסייע למצרים להתמודד עם האתגרים שנוצרו בעקבות מגיפת הקורונה, ובין היתר לתמוך במאזן התשלומים ולעזור במימון הגרעון, יתר על כן, ההסדרים רצו לשמר את ההישגים של מצרים בארבע השנים האחרונות, בסבירות גבוהה כי מצרים לא תגיע לסיכום על תוכנית חדשה בשנים הקרובות למול קרן המטבע. כמו כן, באוגוסט 2021 במסגרת הקצאה רוחבית של קרן המטבע לכלל המדינות החברות בה קיבלה מצרים מקרן המטבע סכום של כ-2.8 מיליארד.

מועדון פריז - פרסה חובות פעמיים במסגרת מועדון פריז, בשנים 1987 ו1991, הפריסה האחרונה עדיין פעילה. המדינה לא חלק מתוכנית ה-DSSI.

מגפת הקורונה והשפעותיה

כלכלנים צופים כי ההתאוששות העולמית מהמגיפה תימשך גם בשנת 2022 כאשר צפוי כי התמ"ג העולמי יצמח ב4% לאחר שצמח ב5.5% בשנת 2021. למרות שהתמ"ג העולמי חזר לרמת טרום המגיפה בסוף שנת 2021, קצב ההתאוששות בין האזורים הינו שונה. הופעת זן האומיקרון בשלהי שנת 2021, לא תשפיע על קצב ההתאוששות הכלכלית העולמית, מדובר בזן יותר מדבק בהשוואה לזן הדלתא אך פחות חמור ממנו. במדינות בהן שיעור המתחסנים גבוה, לא חלה עליה חדה במספר החולים הקשים ובמקרי המוות, ולכן, כלכלנים צופים כי ההגבלות שהוטלו בעקבות התפשטות זן האומיקרון יוסרו בתחילת שנת 2022. חיסוני הקורונה ימשיכו להוות נדבך מהותי בהתאוששות הכלכלית בשנת 2022 והלאה כאשר החיים לצד הנגיף יהפכו לנורמה החדשה.

הרשויות המצריות ניהלו היטב את ההשפעה הכלכלית והחברתית של מגיפת הקורונה, התמ"ג בשנת 2020 לא התכווץ בעקבות התפרצות המגיפה. מדיניות כלכלית פרואקטיבית הגנה על הכלכלה מכל נטל המשבר, והקלה על ההשפעה הבריאותית והחברתית של הזעזוע תוך שמירה על יציבות מאקרו-כלכלית ואמון המשקיעים. ההתאוששות הכלכלית בעיצומה, יחד עם זאת, ישנה תחושת אי ודאות הקשורה למגיפה. כלכלנים צופים כי הצמיחה של התמ"ג הריאלי תגדל מ3.3% בשנת 2020/21 ל-5.4% בשנת 2021/22 (השנה הפיסקאלית במצרים הינה בין ה1/7 ועד ה30/6) כאשר הביקוש העולמי יחזור לרמות טרום המגיפה ופרויקטי אנרגיה חדשים יביאו לתנופת ייצוא סחורות. התאוששות בתחום התיירות החלה באמצע סוף שנת 2021 אך נראה כי במחצית השניה של שנת 2021/22 תחול ירידה בתיירות בעקבות הופעת זן ה"אומיקרון", נראה כי הידוק ההגבלות הינו אפשרי אך אין צפי לסגר בעקבות שיעור המחוסנים הגבוה בהשוואה לגלים הקודמים וכן החומרה המופחתת של הזן. תיירות הפנים תישאר ברמה נמוכה עד שנת 2024.

למצרים הייתה גישה מוקדמת לכמויות משמעותיות של חיסונים בהשוואה למדינות מתפתחות אחרות, בשנת 2022 מצרים צפויה להתקדם משמעותית בחיסון האוכלוסיה, נכון לתחילת פברואר כ-38% מהאוכלוסיה חוסנו במנה אחת וכ-27% חוסנו בשתי מנות. קצב חיסון האוכלוסיה במצרים נמוך יחסית למדינות אירופה, אסיה וחלק ממדינות אמריקה, יחד עם זאת, בחודשים האחרונים חלה התקדמות משמעותית בנושא והקצב הוגבר. על מנת להתגבר על בעיות באספקה וליצור אספקה עקבית, החל ייצור מקומי של "Sinovac", החיסון הסיני, בשותפות עם מפתח תרופות מטעמם. למצרים יש תוכניות לפחות לשני קווי ייצור מקומיים וכרגע ישנם חמישה סוגי חיסונים זמינים. עד כה נדבקו במחלה כחצי מיליון אזרחים ונפטרו כ-25 אלף.

מאפיינים כלכליים

הודות ליציבות הפוליטית, כלכלנים צופים כי תהיינה רפורמות במערכת המשפט וכן כי הממשלה תפעל לשיפור חירויות האזרח, מצב החירום שהוטל בשנת 2017 בנוגע להפרת זכויות אדם הוסר בשנת 2021 והוקם גוף לזכויות אדם. לדעת כלכלנים, הסיבה לצעדים היא רצונה של מצרים לפתח יחסים עם ארה"ב. צפויים צעדים נוספים לשחרור ההגבלות הפוליטיות אשר עתידות להבלם במידה והמשטר ירגיש כי מערערים על סמכותו.

יציבותו של המשטר תלויה ביכולתו לספק הזדמנות כלכלית. צמיחה מהירה בכוח העבודה (2%-3% בשנה) הופכת את התעסוקה לאתגר באופן מסוים, יחד עם זאת, לפי תחזית הכלכלנים אין עליה מהותית באבטלה (7.5% בספטמבר 2021). מניעי צמיחה מרכזיים בשנים 2022-2026 יהיו מבוססי הון ולא כוח אדם, כך שהממשלה תשמור על תקציב פיתוח נרחב על מנת שתוכל ליצור מקומות עבודה בתעשיות דוגמת בניה. במגזר הציבורי המשכורות תישארנה גבוהות ככל שהשכר הריאלי יעלה. עם זאת, מצרים כפופה למגבלות פיסקאליות תקיפות אשר מתהדקות ככל שהשינוי במדיניות המוניטרית בעולם מתקרב.

כלכלת מצרים מתבססת בעיקר על מתן שירותים דוגמת תיירות, על תעשייה (טקסטיל, פחמימנים) ועל חקלאות (קנה סוכר, חיטה, תירס). המדיניות שלאחר המגיפה תתמקד בקידום פרויקטי תשתית גדולים בתחומי תחבורה, לוגיסטיקה והתפלת מים, במטרה ליצור תעסוקה ותפוקה לטווח ארוך. חבילות מימון מולטילטרליות יתמכו במאמצים לשיפור תשתיות המים והרכבת ויעזרו להתמודד עם תת הפיתוח באזורים הכפריים במיוחד באזור סיני. כלכלנים לא צופים סיוע נוסף מצד קרן המטבע הבינלאומית בשנים הקרובות, יחד עם זאת מצרים תשמר את הישגי התוכניות הקודמות ותנצל אותם לליברליזציה של שער החליפין ושליטה באינפלציה. פחמימנים יישארו בראש סדר העדיפויות של הממשלה, עם חידוש הרישוי והחיפושים ככל שהביקוש העולמי לאנרגיה מתאושש. מצרים תשתמש בקשרים אזוריים כדי לקדם את תפקידה כמרכז אנרגיה במזרח הים התיכון וכיצואנית גז, למרות אילוצים גיאופוליטיים על רקע יריבות אזורית עם טורקיה. באוגוסט 2021 הגיעו לקצן 6 שנים של איסור טיסות של חברות רוסיות לאתרי נופש במצרים, האיסור הגיע בתגובה להתרסקות המטוס הרוסי אשר המריא משארם א שיח בשנת 2015 וככל הנראה התרסק כתוצאה מפיגוע טרור, גורמים צופים כי האיסור שהוסר יתרום להתאוששות תחום התיירות במדינה. בשנת 2019 הכנסות המדינה מתיירות עמדו על כ-13 מיליארד דולר (כ-4% מהתמ"ג) ובשנת 2020 הכנסות המדינה מתיירות עמדו על 4.4 מיליארד דולר בלבד.

שינויי דירוג בסוכנויות הדירוג-

- באוקטובר 2021 חברת הדירוג Fitch אישררה את דירוג המדינה "B+" עם תחזית יציבה. הסיבות לאשרור נתמכות על ידי ההישגים האחרונים מיישום הרפורמות הפיסקאליות והכלכליות וכן, כלכלה גדולה אשר הוכיחה יציבות והתאוששות בזמן משבר הקורונה. יחד עם זאת, למצרים גרעון פיסקאלי גדול, יחס חוב תוצר גבוה וסיכונים ביטחוניים ופוליטיים מקומיים ואזוריים.

- במאי 2021 חברת הדירוג S&P אישררה את דירוג המדינה "B" עם תחזית יציבה. לדברי S&P מגיפת הקורונה פגעה בתיירות ובייצוא של מצרים והעלתה את החוב החיצוני שלה, יחד עם זאת, הם צופים כי מאגרי הרזרבה והגישה שלה לשוק יאפשרו לה תנאי מימון גבוהים יותר באופן זמני, בנוסף צופים כי התמ"ג יתחיל להתאושש משנת 2022.

- בינואר 2022 חברת הדירוג Moody's אשררה את דירוג המדינה "B2".

היסטורית דירוגים

S&P	
B	05/2018
B-	11/2013
CCC+	09/2013
B-	12/2012
B	10/2012
B+	11/2011
BB-	10/2011
BB	01/2011
BB+	05/2002
BBB-	09/2001

Fitch	
B+	03/2019
B	12/2014
B-	07/2013
B	01/2013
B+	06/2012
BB-	12/2011
BB	02/2011
BB+	08/2002
BBB-	09/2000

Moody's	
B2	04/2019
B3	04/2015
Caa1	03/2013
B3	02/2013
B2	12/2011
B1	10/2011
Ba3	03/2011
Ba2	01/2011
Ba1	11/1997
Ba2	10/1996

<u>מדיניות פיסקלית וחוב ממשלתי</u>:

בשנות התחזית הראשונות, מצרים עתידה להאבק עם גרעון תקציבי רחב, קיימות החוב הינה דרישה מהותית לאחר מספר שנים של מדיניות פיסקאלית רחבה. מצרים תתבסס על צמיחה כלכלית על מנת לשפר את מצבה שכן נראה כי אין באפשרותה או ביכולתה לקצץ בהוצאות. בהמשך לכך, צפויים רווחים צנועים מצד ההכנסות, ונראה כי שינויים בשיעור המס אשר עתידים להשפיע על בעלי ההכנסות הנמוכות ידחו.

מס רווחי הון בגובה 10% על רווחי התיק יתווסף לאחר דחיה של מספר שנים, כאשר בזמן הקרוב ינתן דגש על הגדלת אמצעים לגבית המס (דיגיטציה של מערכת המס והתייעלות מנהלית). בנוסף, בשנים 2023/24 קיים צפי לעליה בשיעור מס ערך מוסף (מ-14% ל-15%). ככל הנראה, שכר המינימום למגזר הפרטי יועלה בשנים הקרובות, צעד זה יתרום לגרירה פיסקאלית ולשיעורי צמיחה יציבים. כל אלו עתידים לשמור על יחס הכנסות/תוצר גבוה מהממוצע של עשר השנים האחרונות (עד שנת 2021). מהצד השני, יחס הוצאות/תוצר יישמר יחסית גבוה ויציב בשנות התחזית, מצד אחד, הפחתת הסובסידיות תשמר את יחס ההוצאות/תוצר ברמה נמוכה מהנורמה, אך מהצד השני, יחול גידול בתשלומי העברה לאוכלוסיות נזקקות. תשלומי הון יישארו רכיב חשוב בתקציב, בהתחשב במספר הפרויקטים הנתמכים על ידי הממשלה בעיקר בתחום הדיור ותחבורה.

כלכלנים צופים כי יחס חוב/תוצר יצטמצם מ-6.9% בשנים 2020/21 ל-4.9% בשנים 2025/26 הודות לצמיחה כלכלית איתנה אשר עמדה בשנת 2021 על 3.3% וצפוי כי תעלה עד ל5.6% בשנת 2023. ייתכן ותהיינה הנפקות אג"ח בשוק הבינלאומי, אך ערכן ירד כתוצאה מהידוק המדיניות המוניטרית הצפויה בעולם במהלך שנות התחזית. החוב הציבורי יגיע לשיא של 91.1% מהתמ"ג בסוף 2022/23 ואז ירד עד 81.8% מהתמ"ג בסוף 2025/26, כאשר הרווחים בהכנסות יהוו את עיקר העודף.

הנפקות האג"ח האחרונות של מצרים בשווקים הבינלאומיים

מצרים הנפיקה אג"חים במטבע הדולר בחודשים פברואר וספטמבר 2021:

- אג"ח על סך 1.5 מיליארד דולר הונפק ל-40 שנים עם קופון של 7.5%.
- אג"ח על סך 750 מיליון דולר הונפק ל-5 שנים עם קופון של 3.875%.
- אג"ח על סך 1.5 מיליארד דולר הונפק ל-10 שנים עם קופון של 5.875%.
- אג"ח על סך 1.125 מיליארד דולר הונפק ל-12 שנים עם קופון של 7.3%.
- אג"ח על סך 750 מיליון דולר הונפק ל-30 שנים עם קופון של 8.75%.
- אג"ח על סך 1.125 מיליארד דולר הונפק ל-16 שנים עם קופון של 5.8%.

כמו כן, גם בשנת 2020 בשלהי מגיפת הקורונה מצרים הנפיקה אג"חים דולרים:

- אג"ח על סך 750 מיליון דולר הונפק ל-5 שנים עם קופון של 5.25%.
- אג"ח על סך 1.75 מיליארד דולר הונפק ל-12 שנים עם קופון של 7.625%.
- אג"ח על סך 2 מיליארד דולר הונפק ל-30 שנים עם קופון של 8.875%.
- אג"ח על סך 1.25 מיליארד דולר הונפק ל-4 שנים עם קופון של 5.75%.

<u>מדיניות מוניטרית</u>:

הבנק המרכזי של מצרים (CBE) הוריד את שערי הריבית ב-400 נקודות בסיס (בסה"כ) בשנת 2020, לרמה של 8.25%, כאשר הריביות על הלוואות מועדפות למגזרים אסטרטגיים הורדו אף יותר. הריבית תשאר יציבה בשנת 2022, האינפלציה עתידה להיות בהתאם לטווח המטרה של הבנק המרכזי 7% (+-2%), חלק מהמגזרים ימשיכו לחוות קשיים הקשורים למגיפה, למשל, ענף התיירות. עם זאת, כלכלנים צופים משיכה מסוימת של יתרות החוץ על רקע עליות הריבית בעולם, בשנת 2023 צפויה עלית שיא ל9% המבוססת על החשיפה הגדולה של מצרים. אינפלציה מותאמת ליעד ושיעורי ריבית ריאלית גבוהים ממילא פירושם צפי למדיניות ריבית קבועה במהלך השנים 2024-2026.

שער חליפין

בסוף שנת 2021, עמד שער החליפין על 15.7 לירה ל-1$, שער החליפין צפוי להשאר יציב בשנת 2022. עליית מחירי הגז בעולם תהווה תמיכה בולטת למרות ההידוק המוניטרי שיחול בשווקים המתקדמים, התשואות הגבוהות במצרים צפויות לספק ביקוש מתמשך לנכסים מצרים ולהגן על הלירה. יחד עם זאת, הגרעון המסחרי יישאר רחב, בין היתר כתוצאה מהייסוף בשער החליפין הריאלי האפקטיבי (REER), בעוד שההידוק המוניטרי הגלובלי המתמשך יגביר את הפניה לדולר ככל שתקופת התחזית תתקדם. כלכלנים צופים מידה מתונה של החלשות נומינלית החל משנת 2023, מה שיוביל לשער חליפין של 17.4 לירה ל-1$ עד סוף שנת 2026. עם זאת ה-REER צפוי להשאר חזק יחסית לממוצע ההיסטורי, בעוד שהלירה תושפע אם זרימת ההון פנימה תתהפך בחדות.

אינפלציה

רציונליזציה פיסקלית, יציבות המטבע ומדיניות מוניטרית זהירה יחד עם שיעורי ריבית ריאלית גבוהים יובילו לעליה נשלטת במחירים בשנים 2022-2026, ולא צפויה חזרה לתקופות ממושכות של אינפלציה גבוהה. לירה יציבה תעגן את האינפלציה ברמה של 6.3% בשנת 2022 כאשר האינפלציה המשוערת ב2021 עמדה על 5.2%, העליה משקפת לחצים בצד הביקוש (עליה בשכר המינימום) ועליה נוספת במחירי הנפט העולמיים. בשנים 2023-2026 כלכלנים צופים כי האינפלציה תעמוד על 5.3% בממוצע לשנה, היחלשות המטבע לצד עליה בביקוש הצרכני יקוזזו במידה רבה על ידי ירידה במחירי הסחורות העולמיים ותנאים כספיים מקומיים הדוקים יותר.

<u>מערכת בנקאית</u>:

על פי דוח ARTICLE IV שפורסם ביולי 2021, עולה כי המערכת הבנקאית צלחה את המשבר עד כה, יחד עם זאת הרשויות הסכימו כי המשך מעקב ופיקוח הינם הכרחיים. בנוסף לפיקוח של הבנק המרכזי במצרים (CBE) על המגזר הבנקאי, הבנקים ייחסו את תפקודם הבריא של המדדים הפיננסים לתקופת הסגר הקצרה יחסית בשילוב צעדי הרשויות לתמיכה בהכנסה של עובדים ועסקים שנפגעו. הגידול באשראי במגזר הפרטי גבר הודות לתוכנית ההלוואות המסובסדות של הבנק המרכזי. מאז סיום תקופת הקפאת החוב בספטמבר, הבנקים חוו עליה מתונה בהלוואות ללא תנועה (NPL) בהשוואה לרמות קודמות. מאחר וההקלות הזמניות החלו להתבטל, השלטונות במצרים מדגישים כי בכוונתם להמשיך לעקוב אחר תקני ההלוואות תוך הבטחה כי תנאי המגזר הפיננסי נשארים תומכים בהתאוששות הכלכלית. חוק הבנק

המרכזי והבנקאות החדש קובע מנדט ברור והגנה חזקה יותר לבנק המרכזי במטרה לחזק את הפיקוח על המערכת הפיננסית לאחר כניסת התקנות לתוקף בשנת 2022.

יחס הלימות ההון

בנקים במצרים לרבות סניפים של בנקים זרים, נדרשים לעמוד בסף מינימום של יחס הלימות הון העומד על 10%. היחסים המדווחים של המערכת הבנקאית במצרים הינם במגמת עליה (החל משנת 2016), כאשר בסוף שנת 2020 דווח יחס של 19.5%.

מצב חיצוני:

היעד התקציבי לתקופה 2021/22 יוצר איזון הולם בין תמיכה בהתאוששות לבין שמירה על החוב הציבורי במסלול החזוי. כלכלנים צופים כי הגרעון בחשבון השוטף עתיד להצטמצם, מרמה של כ-4.2% מהתמ"ג בשנת 2021 לרמה של כ-2.1% מהתמ"ג בשנת 2026. עליה בשער החליפין הריאלי האפקטיבי ומחירי הנפט הגבוהים אשר שוררים בעולם יבילו לצמיחה ביבוא בתחילת תקופת התחזית, הצמיחה תאט החל משנת 2023 כאשר מחירי הסחורות ירדו. בצד הייצוא תחול מגמה דומה, עליה בשנים 2022/23 לצד מחירי דלק גבוהים אשר עתידים לרדת בשנים 2024-2026 ובהתאמה ירידה בייצוא, יחד עם זאת, פיחות ריאלי בערך הלירה יתמוך בייצוא סחורות אחרות, כלכלנים צופים גידול בייצוא פחמימנים. מגמה של התייצבות בגרעון המסחרי החל משנת 2023 תפחית בהדרגה את חלקו מהתמ"ג.
מאזן השירותים יישאר בעודף ועתיד להגדיל את חלקו מהתמ"ג בשנים 2024-2026 הודות להתעוררות בשוק התיירות וגידול בהכנסות מתעלת סואץ.
מצרים בעלת גמישות מימון משמעותית. יותר ממחצית מהחוב החיצוני של הממשל הכללי שייך למוסדות דוגמת הבנק העולמי וקרן המטבע אשר נמצאים ביחסים טובים עימה. התחייבויותיו של הבנק המרכזי במצרים כוללות פקדונות בסך כ-15.2 מיליארד דולר של מדינות מועצת שיתוף הפעולה של מדינות המפרץ, וכן, SWAP בסך כ-2.6 מיליארד דולר למול PBC (הבנק העממי של סין), הSWAP חודש בפברואר 2020 לשלוש שנים, בנוסף לבנק הסכמי רכישה חוזרת של כ-3.8 מיליארד דולר עם בנקים בינלאומיים (בתוקף עד 2024). עתודות המט"ח של מצרים עמדו בשנת 2020 על 4.8 חודשים, בשנת 2021 ירדו ל-4.2 חודשי ייבוא כאשר נראה כי תחול ירידה נוספת ב2022 עד לרמה של כ-3.6 חודשי ייבוא, בשנת 2023 צפויה התאוששות ועתודות המט"ח בחודשי ייבוא עתידות לעמוד על כ-4.3 חודשי ייבוא.

תמ"ג לפי מגזרים: חקלאות- 11.7%; תעשייה- 34.3%; שירותים- 54% (הערכה לשנת 2017).
כוח העבודה לפי מגזרים: חקלאות- 25.8%; תעשייה- 25.1%; שירותים- 49.1% (הערכה לשנת 2015).

סחר חוץ[1]

שותפות עיקריות- ייצוא: ארה"ב (9%), איחוד האמירויות (6%), איטליה (6%), טורקיה (6%), ערב הסעודית (6%), הודו (6%).

שותפות עיקריות- ייבוא: סין (15%), רוסיה (7%), ארה"ב (6%), ערב הסעודית (6%), גרמניה (5%), טורקיה (5%).

מוצרי ייצוא עיקריים: נפט גולמי, נפט מזוקק, זהב, גז טבעי, דשנים.

מוצרי ייבוא עיקריים: נפט גולמי, נפט מזוקק, חיטה, מכוניות, תרופות.

*מצרים מייבאת נפט בשל צורך להפקת דלקים מסוג נפט שאינו קיים במצרים.

סחר עם ישראל[2]: ייצוא- 80.6$ מיליון; ייבוא- 91.5$ מיליון.

מקורות: EIU (פברואר 2021) S&P (מאי 2021), Fitch (אוקטובר 2021), קרן המטבע הבינלאומית, מועדון פריז, CIA factbook ומקורות נוספים.

[1] CIA FACTBOOK נכון לשנת 2019.
[2] נתוני הלמ"ס, 2020.

מקור נתונים		2017	2018	2019	2020	2021	2022f	2023f
אינדיקטורים כלליים								
EIU 0322	אוכלוסייה (מיליון)	95.2	97.1	98.9	100.6	102.4	104.3	106.1
EIU 0322	שיעור אבטלה (%)	11.8	9.9	7.9	8.0	8.3	8.3	8.1
EIU 0322	תמ"ג נומינלי (מיליארדי דולר)	194.5	249.1	316.4	370.2	404.0	444.3	488.1
EIU 0322	תמ"ג נומינלי (מיליארדי לירה מצרית)	3,470	4,437	5,322	5,855	6,341	6,989	7,756
נוסחה	תמ"ג לנפש (דולר)	2,043	2,565	3,199	3,680	3,945	4,260	4,600
EIU 0322	צמיחה ריאלית (%)	2.7	5.3	5.6	3.6	3.3	5.4	5.6
סקטור פיסקלי								
	באחוזי תמ"ג							
נוסחה	מאזן תקציבי	-10.4	-9.5	-8.0	-7.8	-7.3	-6.9	-6.2
EIU 0322	הכנסות הממשלה	21.8	20.6	20.3	19.2	20.0	22.1	22.7
EIU 0322	הוצאות הממשלה	32.2	30.1	28.3	27.0	27.3	29.0	28.9
EIU 0322	חוב ציבורי	103.2	92.6	84.2	87.6	90.5	91.1	89.3
נוסחה	ב-% מההכנסות	473.4	449.5	414.8	456.3	452.5	412.2	393.4
סקטור מוניטרי ופיננסי								
	באחוזים							
EIU 0322	ריבית על הלוואות	18.2	18.3	16.1	11.4	9.4	9.6	10.7
EIU 0322	ריבית על פקדונות	17.0	17.1	14.9	9.7	8.3	8.3	9.0
EIU 0322	שיעור אינפלציה (ממוצע)	29.5	14.4	9.2	5.1	5.2	6.3	5.7
EIU 0322	שיעור אינפלציה (לסוף תקופה)	33.2	24.1	5.0	-7.1	17.3	9.7	4.8
	USD/PHP							
EIU 0322	שע"ח נומינלי (לסוף תקופה)	17.8	17.9	16.1	15.8	15.7	15.8	16.1
EIU 0322	שע"ח נומינלי (ממוצע לתקופה)	17.8	17.8	16.8	15.8	15.7	15.7	15.9
EIU 0322	שע"ח ריאלי-אפקטיבי (100 = 2010)	71.8	80.0	94.2	105.1	105.8	112.1	115.2

מקור: EIU (מרץ 2022) וקרן המטבע הבינלאומית יולי 2021)

מקור נתונים		2017	2018	2019	2020	2021	2022f	2023f
מאזן התשלומים								
		במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)						
נוסחה	מאזן חשבון שוטף	-7,919	-7,682	-10,210	-14,226	-17,914	-18,414	-15,042
נוסחה	ב- % תמ"ג	-4.1	-3.1	-3.2	-3.8	-4.4	-4.1	-3.1
נוסחה	מאזן חשבון מסחרי	-36,516	-37,780	-37,487	-36,964	-43,228	-47,117	-47,034
נוסחה	ב- % תמ"ג	-18.8	-15.2	-11.8	-10.0	-10.7	-10.6	-9.6
EIU 0322	ייצוא סחורות במונחי F.O.B	23,339	28,046	28,472	25,049	36,254	41,942	44,654
EIU 0322	ייבוא סחורות במונחי F.O.B	59,855	65,826	65,959	62,013	79,482	89,059	91,688
נוסחה	מאזן חשבון שירותים	9,166	13,071	12,059	4,584	5,987	7,568	9,430
נוסחה	ב- % תמ"ג	4.7	5.2	3.8	1.2	1.5	1.7	1.9
EIU 0322	ייצוא שירותים	19,535	23,574	25,051	15,053	17,083	19,746	22,857
EIU 0322	ייבוא שירותים	10,369	10,503	12,992	10,469	11,096	12,178	13,427
נוסחה	מאזן חשבון הכנסות	-5,343	-8,462	-11,581	-11,006	-11,724	-12,105	-12,488
נוסחה	ב- % תמ"ג	-2.7	-3.4	-3.7	-3.0	-2.9	-2.7	-2.6
EIU 0322	ייצוא הכנסות	735	910	1,048	545	1,134	1,155	1,537
EIU 0322	ייבוא הכנסות	6,078	9,372	12,629	11,551	12,858	13,260	14,025
EIU 0322	העברות שוטפות, נטו	24,774	25,489	26,799	29,160	31,051	33,240	35,050
נוסחה	ב- % תמ"ג	12.7	10.2	8.5	7.9	7.7	7.5	7.2
EIU 0322	השקעות ישירות זרות, נטו (FDI)	7,210	7,818	8,605	5,525	6,686	8,197	9,481
נוסחה	ב- % תמ"ג	3.7	3.1	2.7	1.5	1.7	1.8	1.9
נוסחה	ב- % המאזן בחה"ש	91.0	101.8	84.3	38.8	37.3	44.5	63.0
חוב ונכסים חיצוניים								
		במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)						
EIU 0322	סך החוב החיצוני	84,723	100,186	115,080	131,580	145,748	150,278	153,703
נוסחה	ב- % תמ"ג	43.6	40.2	36.4	35.5	36.1	33.8	31.5
נוסחה	ב- % יצוא	194.3	190.7	210.9	323.7	267.6	239.1	222.6
נוסחה	סך החוב החיצוני לטב"א	66,194	80,625	90,666	99,259	111,577	116,660	121,122
EIU 0322	סך החוב החיצוני לט"ק	11,128	10,341	11,284	11,959	10,192	11,151	12,458
EIU 0322	קרן המטבע	7,401	9,220	13,130	20,362	23,979	22,467	20,123
EIU 0322	פיגורים על תשלומי ריבית	0	0	0	0	0	0	0
EIU 0322	פיגורים על תשלומי קרן	0	0	0	0	0	0	0
EIU 0322	עתודות מט"ח	33,214	38,609	40,685	34,095	36,037	34,639	42,880
נוסחה	בחודשי יבוא	5.2	5.4	5.5	4.8	4.2	3.6	4.3
שירות החוב								
		במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)						
נוסחה	שירות החוב השנתי	6,695	7,908	8,798	11,978	12,069	15,629	18,816
נוסחה	ב- % יצוא	15.4	15.1	16.1	29.5	22.2	24.9	27.3
EIU 0322	תשלומי קרן	4,622	5,119	4,632	8,024	8,419	11,254	14,111
EIU 0322	תשלומי ריבית	2,073	2,789	4,166	3,954	3,650	4,375	4,705
מערכת בנקאית								
		באחוזים						
IMF 0721	יחס הלימות ההון (הון רגולטורי לנכסי הסיכון)	14.7	15.7	17.7	19.5	....	....	....
IMF 0721	הלוואות ללא תנועה ברוטו מסך הלוואות ברוט	4.9	4.1	4.2	3.6	....	....	....

מקור: EIU (מרץ 2020 וקרן המטבע הבינלאומית יולי 2021)